

בעז: הי עוז, מה שלומך?

עוז: אני בסדר, אבל אתה, אתה נראה קצת נסער... הכל בסדר?

בעז: אתה לא מבין! הלכתי להצביע, ואז התברר לי שהקדמתי בחודש. מרוב בחירות, כל התאריכים התבלבלו לי. סתם הפסדתי שיעור...

עוז: כן, איזה בלאגן

בעז: אבל אתה יודע, אם כבר מדברים על פוליטיקה, (חולה על פוליטיקה), שמעת מה אמר הרב רפי פרץ, שר החינוך שלנו?

עוז: האמת שלא, מה הוא אמר?

בעז: היה איתו ראיון לפני כמה ימים, והוא נשאל מה היה עושה אם היה מגלה שאחד מהילדים שלך הומו. ואני מצטט, ככה הוא ענה: "ברוך השם הילדים שלי גדלו בצורה טבעית ובריאה. הם בונים את הבתים שלהם מתוך ערכים יהודיים". אני מבין שהומואים, שלהט"בים זה דבר שונה, אולי אפילו לא רגיל. מה שאני לא מצליח להבין זה מה הופך את הנושא הזה לכל כך מפחיד. אני לא זוכר שראיתי אמירות דומות נגד אנשים שלא שומרים שבת למשל. אבל רגע, עוז, אתה סטודנט בחוג למקרא ולתרבות עם ישראל, בסמינר הקיבוצים. אתה אולי תוכל לענות על השאלה שלי: מה הופך את הנושא של להט"בים לנושא כל כך נפיץ? עכשיו אני מגיע ממקרא, האם זה מבוסס על התנ"ך?

עוז: יפה, אם כבר הזכרת את השבת, בוא נדבר על השבת. השבת מוזכרת יותר מעשר פעמים במקרא; כמה פעמים לדעתך מוזכרים חוקים הקשורים בלהט"בים במקרא?

בעז: וואלה, לא יודע, אני מניח שלאור המקום הרב שהנושא הזה תופס בשיח, בציבוריות הישראלית, אני מניח שאותו דבר, או אולי אפילו יותר. עשרים פעם?

עוז: יש בתורה רק שני חוקים שעוסקים בנושא ההומוסקסואלי

בעז: מה זאת אומרת רק שני חוקים?

עוז: כן, זה המצב, יש רק שני חוקים שעוסקים בנושא. וזה לא המצב רק בתנ"ך. גם כשהולכים לתרבויות הקדומות שהתקיימו לצד עם ישראל, כמעט ולא מוצאים חוקים שעוסקים בנושא הזה.

בעז: מה אתה אומר! אתה יוכל לספר לי על החוקים המקראיים?

עוז: מרבית האיסורים שקשורים בעריות, ביחסי מין אסורים, מובאים בספר ויקרא, וביניהם מופיע גם האיסור על משכב זכר. הוא נזכר פעם אחת בפרק י"ח: "וְאֵת זָכָר לֹא תִשָּׁבּ מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה, תוֹעֵבָה הִיא". ובפעם שניה בפרק כ': "וְאִישׁ אֲשֶׁר יִשְׁכַּב אֶת זָכָר מִשְׁכְּבֵי אִשָּׁה, תוֹעֵבָה עָשׂוּ שְׁנֵיהֶם, מוֹת יוֹמָתוֹ(!)". מדובר בעצם בשני חוקים משלימים – הראשון קובע שמשכב זכר הוא תועבה, והשני קובע כי עונשם של עוברי העבירה הוא מוות.

בעז: אה, עוז אני חושב שאתה כנראה התבלבלת, אני חושב שאני מבין מאיפה זה מגיע, הבלבול. אני לא שאלתי על הומואים, אני שאלתי על להט"בים. אתה מדבר איתי רק על הומואים, אבל מה לגבי לסביות למשל, כמה חוקים מקראיים עוסקים בהן?

עוז: אה, אני הבנתי בדיוק לאן אתה חותר. יש רק חוקים שאוסרים על משכב זכר, אין חוקים שעוסקים בלסביות.

בעז: מה זאת אומרת אין? למה משכב זכר מטריד את כותבי התנ"ך ומשכב נקבה לא?

עוז: כדי לענות על השאלה הזו, אנחנו צריכים להיכנס לראשם של הכותבים, ולהבין מדוע הם חוששים כל כך. כשבוחנים את הטקסטים רואים שהחשש מבוסס על שני דברים. ראשית, יחסים בין בני אותו מין הם דבר לא טבעי, זה הפרת הסדר הטבעי.

בעז: צודקים, לא? הסדר הטבעי הוא באמת זכר ונקבה.

עוז: אה, זה לא מדויק. אכן יחסים בין אותו מין שכיחים פחות, אבל בכ"ז אפשר למצוא להם דוגמאות. במחקרים ותצפיות שנעשו במהלך השנים נצפו רמות שונות של יחסים הומוסקסואליים כאלה ואחרים אצל לא פחות מ-1,500 מינים! לא מזמן קראתי על זוג נשרים שהובאו אל גרעין הרבייה בגן החיות התנ"כי בירושלים על מנת להזדווג עם נקבות, אבל נחש מה? שני הנשרים, זכרים, כן? הזדווגו ובנו להם קן ביחד. אחרי שהמטפלים ראו שהנשרים הקימו קן יחד הם שמו להם ביצת דמה בקן והשניים דגרו עליה. כעבור זמן מה המטפלים החליפו את ביצת הדמה בגזל שבקע באינקובטור, והנשרים טיפלו בו במסירות וחילקו את העבודה ביניהם בצורה שווה.

בעז: די, נו, עכשיו אתה לגמרי הפתעת אותי, לא הייתי מודע לזה בכלל. אבל מה הדבר השני שכל כך מפחיד את כותבי ספר ויקרא?

עוז: החברה הישראלית הקדומה תיחמה את שני המינים במסגרות שונות; כל מין וייעודו, כל מין ותפקידו. כל סטייה מחוקי המין שבטבע נחשבה בעיני אותה חברה לעבירה. מבחינתם, בטבע קיימים שני מינים בלבד, זכר ונקבה, שאמורים לפרות ולרבות ולהגדיל את החברה האנושית. החברה שמרה בקנאות רבה על תחומי המבנה הזה, וראתה במי שפורץ אותם אדם המסכן את השלמות שבטבע הבריאה. כך למשל ניתן לראות בספר דברים (כ"ב ה') "לא יִהְיֶה כָּלִי גֶבֶר עַל אִשָּׁה וְלֹא יִלְבֹּשׂ גֶבֶר שְׂמֹלֶת אִשָּׁה כִּי תוֹעֵבֶת יִהְיֶה אֶלְהִיךָ כָּל עֲשֵׂה אֵלֶּה".

בעז: הבנתי! מכאן אולי ניתן להבין גם את החשש שהביעו מספר רבנים דתיים לאומיים, הם נורא חששו משירות בנות בצבא. אז זה לא רק הקטע של שירות משותף שעלול לפגוע בתומתם של הבנים הסרי הישע, אלא זה גם העובדה שפתאום אשה מתפרצת לצבא, לתחום שאמור להיות גברי.

עוז: מעניין שבחרת להזכיר את הצבא, כי בדיוק לנושא הזה יש כמה דוגמאות. כך למשל ירמיהו מאחל בפרק נ"א לגיבורי בבל שגבורתם תסתלק, שהם יהיו כמו נשים ויחזלו להילחם. גם בספר שמואל ישנו מקרה בו דוד מקלל את יואב, שר צבאו, על כך שרצח את אבנר בן נר, ואומר: "וְאַל יִפְרֹת מִבֵּית יוֹאָב זָב וּמִצָּרַע וּמִמְזִיק בְּפִלֶּשׁ וְנִפְל בְּחָרֵב וְחִסֵּר לְחֵם".

בעז: זב, מצורע, מבין – מחלות, לא נעים, קורונה... נופל בחרב, זה אנשים שמתים במלחמה, מסכנים; חסר לחם – אנשים שהם רעבים. את כל זה אני מבין - קללות קשות – לא נעים. אבל מה הקטע של מחזיק בפלך? זה משהו שקשור באריגת בדים, לא? איפה הקללה פה?

עוז: נכון. פירוש הקללה מחזק בפלך היא שדוד מאחל לבני יואב שיעבדו במקצועות נשיים, זאת-אומרת שיאבדו את גבריותם. בחברה הישראלית הקדומה, הגבורה – שנובעת אם לא שמת לב מאותו שורש של המילה גבריות – מוגדרת כהיפוכה של נשיות.

בפסוקים האלה אפשר אולי למצוא תשובה לאחת השאלות ששאלת: מדוע כותבי המקרא מתמקדים דווקא במשכב זכר? מפני שזה הנושא שהכי מפחיד אותם; הם רואים לנגד עיניהם גברים שמתנהגים כנשים, ותופסים אותם כגברים שאבדו את הגבריות שלהם.

בעז: וואלה, אתה צודק, בעצם חברה פטריארכלית, שפתאום – מאבדים את זה. אבל אתה יודע, זה מאוד מעניין - במשנה אפשר לראות תפיסה אחרת לגמרי של גבורה – כך למשל במסכת אבות אפשר לראות - "איזהו גיבור? הכובש את יצרו" – איזה מלחמה ואיזה בטיח! אבל בוא נחזור לתנ"ך; לאור מה שסיפרת כעת, האם אתה יכול לקבוע איך התייחסו להומואים בתקופת המקרא?

עוז: תשמע, החוקים שהזכרתי קשים ביותר. קיום יחסי המין נחשבו לתועבה, למעשה שמשחית את הסביבה והחברה, והעונש כאמור סופני. זה מזכיר את התקופות הכי אפלות בהיסטוריה האנושית. עם זאת, התשובה לשאלה ששאלת כנראה הרבה יותר מורכבת.

בעז: למה אתה מתכוון?

עוז: קודם כל צריך לומר עוד פעם; האיסור על משכב זכר מופיע רק פעמיים, שני חוקים בכל התנ"ך, ושניהם מופיעים בספר ויקרא. מכאן אפשר להסיק שהיו דברים שהטרידו הרבה יותר את מנוחתם של המחוקקים. (שבת למשל). דבר נוסף שצריך להבין הוא שהחוקים שהזכרנו משקפים את עמדת המחוקק וסביבתו החברתית, את הנורמה שלהם; אבל עד כמה הדעות המשתקפות בחוקי התורה מייצגות את הדעות שרווחו בחברה? מה קרה ברמת הריאליה, בשטח? זה לא ברור. אין לנו מספיק נתונים.

בעז: וואו, עוז, למדתי מלא היום, ולסיכום אני רוצה לשאול אותך את השאלה הבאה: מה אנחנו—אני, אתה, המאזינים—יכולים לעשות היום? בכל מקום אנחנו פוגשים, או שומעים בתקשורת, אנשים שממש, אבל ממש מפחדים, שרואים בהומואים דבר לא טבעי, דבר שמנוגד ליהדות. עכשיו, בעקבות השיחה שלנו, אני גם מבין קצת ממה זה נובע; הם רואים בלהט"בים משהו שמאיים לא רק על הסדר החברתי, אלא ממש על השלמות שבבריאה. מה אנחנו יכולים לעשות כדי לשנות את דעתם?

עוז: אני ממש שמח שהעלית את זה, בעז, כי יש לי הרבה מה להגיד בנושא. קודם כל יש אנשים עם דעות חשוכות, וזה משהו שאנחנו חייבים להבין ולקבל. אבל עם זאת, ברגע שדבר כזה קורה, אסור לנו לשתוק! כל דבר שיכול לפגוע בלגיטימיות של הלהט"ביות – אנחנו צריכים להגיב בקול רם וללכת נגד זה. ובלי קשר לזה, אני, בתור הומו, שמגיע מבית דתי, יהודי, שאכל את התסביך הזה של "זה לא יכול ללכת ביחד", אני היום מבין שזה יכול להתחבר, שזה מסתדר לגמרי, וחוז' מזה, שאף אחד לא יכול להגיד לי, אזרח ישראל במאה ה-21 (!), איך לנהל את חיי האישיים והפרטיים, זה לגמרי שלי, ובתכלס... זה ביני ובין אלוהים. אף אחד לא יתערב בקשר שיש לנו.

בעז: חייבים לציין, עוז, שזמן לא רב אחרי שפרץ כל הבלאגן הזה עם הציטוט שעליו דיברנו (של רפי פרץ), המכללה הוציאה הודעת גינוי, ובתחילת כל שיעור במכללה נערך דיון בנושא.

ובמסר הזה, של קריאה להידברות מצד אחד, וקריאה לאקטיביזם מצד שני – כי רבאק, אנחנו מורים ואנשים נפגעים פה, חלק מהם הם התלמידים שלי, חלק מהם התלמידים שלכם, ובני 16-18, בגיל הכי רגיש בחיים שלהם ותפקידנו כמורים הוא להגן עליהם. במסר הזה אנחנו נפרדים מכם, מקווים להיפגש בקרוב בעוד דיון אקטואלי. עוז, תן איזה ביי!

עוז: ביוש

קרדיטים:

דיווה – בביצוע דנה אינטרנשיונל

מלחין: צביקה פיק. מחבר: יואב גינאי

מעבדים: צביקה פיק ואלון לוין

איתו לנצח – בביצוע קרחת תשע

מחברים (מילים ולחן): נועם רותם, אוהד קוסקי, אורי מייזלמן, רועי הדס, רון גלעד

מעבד: משה לוי